

József Attila

BUKJ FÖL AZ ÁRBÓL

Ijessz meg engem, Istenem,
szükségem van a haragodra.
Bukj föl az árból hirtelen,
ne rántson el a semmi sodra.

Én, akit föltaszít a ló,
s a porból éppen hogy kilátszom,
nem ember szívébe való
nagy kínok késeivel játszom.

Gyulékony vagyok, s mint a nap,
oly lángot lobbantottam - vedd el!
Ordíts reám, hogy nem szabad!
Csapj a kezemre menyköveddel.

És verje bosszúd, vagy kegyed
belém: a büntelenség vétek!
Hisz hogy ily ártatlan legyek,
az a pokolnál jobban éget.

Vad, habzó nyálú tengerek
falatjaként forgok, ha fekszem,
s egyedül. Már mindent merek,
de nincs értelme semminek sem.

Meghalni lélekzetemet
fojtom vissza, ha nem versz bottal
és úgy nézek farkaszemet,
emberarcú, a hiányoddal!

József Attila

CSÖNDES ESTÉLI ZSOLTÁR

Ó, Uram, nem birom rímbe kovácsolni dicsőségedet.
Egyszerű ajakkal mondom zsoltáromat.
De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

Tudom, hogy zöldel a fű, de nem értem minek zöldel,
meg kinek zöldel.
Érzem, hogy szeretek, de nem tudom, kinek a száját fogja
megégetni a szám.
Hallom, hogy fú a szél, de nem tudom, minek fú, mikor én
szomorú vagyok.
De ne figyelmezz szavamra, ha nem tetszik Neked.

Csak egyszerűen, primitíven szeretném most Neked elmondani,
hogy én is vagyok és itt vagyok és csodállak, de nem értelek.
Mert Neked nincs szükséged a mi csudálásunkra, meg zsoltárolásunkra.
Mert sértik füledet talán a zajos és örökös könnyörgések.
Mert mást se tudunk, csak könnyörögni, meg alázkodni, meg kérni.

Egyszerű rabszolgád vagyok, akit odaajándékozhatasz a Pokolnak is.
Határtalan a birodalmad és hatalmas vagy meg erős, meg örök.
Ó, Uram, ajándékozz meg csekélyke magammal engem.

De ha nem akarod, ne hallgasd meg szavam.

József Attila

ISTEN

Hogyha golyóznak a gyerekek,
az isten köztük ott ténfereg.
S ha egy a szemét nagyra nyitja,
golyóját ő lyukba gurítja.

Ő sohase gondol magára,
de nagyon ügyel a világra.
A lányokat ő csinosítja,
friss széllel arcuk pirosítja.

Ő vigyáz a tiszta cipőre,
az utcán is kitér előre.
Nem tolakszik és nem verekszik,
ha alszunk, csöndesen lefekszik.

Gondolatban tán nem is hittem.
De mikor egy nagy zsákot vittem
s ledobván, ráültem a zsákra,
a testem akkor is őt látta.

Most már tudom őt mindenképpen,
minden dolgában tetten értem.

S tudom is, miért szeret engem –

József Attila

ISTENEM

Dolgaim elől rejtegetlek,
Istenem, én nagyon szeretlek.
Ha rikkancs volna mesterséged,
segítenék kiabálni néked.

Hogyha meg szántóvető lennél,
segítenék akkor is mindennél.
A lovaiddat is szeretném
és szépen, okosan vezetném.

Vagy inkább ekeszarvat fogva
szántanék én is nyomodba,
a szikre figyelnék, hogy ottan
a vasat még mélyebben nyomjam.

Ha csósz volnál, hogy óvd a sarját
én zavarnám a fele varjat.
S bármi efféle volna munkád,
velem azt soha meg nem unnád.

Ha nevetnél, én is örülnék,
vacsora után melléd ülnék,
pipámat egy kicsit elkérnéd

s én hosszan, mindent elbeszelnék.

József Attila

KARÓVAL JÖTTÉL...

Karóval jöttél, nem virággal,
feleseltél a másvilággal,
aranyat ígértél nagy zsákkal
anyádnak és most itt csücsülsz,

mint fák tövén a bolondgomba
(így van rád, akinek van, gondja),
be vagy zárva a Hét Toronyba
és már sohasem menekülsz.

Tejfoggal kőbe mért haraptál?
Mért siettél, ha elmaradtál?
Miért nem éjszaka álmodtál?
Végre mi kellett volna, mondd?

Magadat mindig kitakartad,
sebedet mindig elvakartad,
híres vagy, hogyha ezt akartad.
S hány hét a világ? Te bolond.

Szerettél? Magához ki fűzött?
Bujdokoltál? Vajjon ki űzött?
Győzd, ami volt, ha ugyan győződ,
se késed nincs, se kenyered.

Be vagy a Hét Toronyba zárva,
örülj, ha jut tüzelőfára,
örülj, itt van egy puha párna,
hajtsd le szépen a fejedet.

József Attila

KESERŰ NEKIFOHÁSZKODÁS

Gyere Úristen, nézd meg, itt vagyok -
Tudom előtted el nem sáppadok.

Azt, amit adtál - megvan épen - vedd el!
'sz csak hitegettem magam a Neveddel.

Te oly erős vagy - gondolsz egyet s van,
De nékem kínos a bizonytalan.

Vagy nem is adtál - én véltem bolondul,
Hogy számon élet-szöllő mustja csordul.

Ne haragudj hát, Isten, nem hiszek,
De nyakamban száz kétséget viszek.

Szeress nagyon, hogyan, tudod Te jól azt,
Mint Nap havat, amit magába olvaszt.

Vagy üss agyon hát, csak törődj velem
S én nem kérdem, hogy nincs-e kegyelem.

Oda adom a vérem is, ha kéred.
- Mily furcsa az, hogy Néked nincs is véred!

Te jól tudsz engem, sorsom is tudod,
De vedd el tőlem a talentumod.

Vagy mért faragtál énbőlőlem Embert,
Kit Bölcseséged gyávasággal megvert?!

Tudom, előtted el nem sáppadok -
Gyere Úristen, nézz meg - itt vagyok!

József Attila

KÉSZ A LEJTÁR

Magamban bíztam eleitől fogva -
ha semmije sincs, nem is kerül sokba
ez az embernek. Semmiképp se többbe,
mint az állatnak, mely elhull örökre.
Ha félttem is, a helyemet megálltam -
születtem, elvegyültem és kiváltam.
Meg is fizettem, kinek ahogy mérte,
ki ingyen adott, azt szerettem érte.
Asszony ha játszott velem hitegetve:
hittem igazán - hadd teljen a kedve!
Sikáltam hajót, rántottam az ampát.
Okos urak közt játszottam a bambát.
Árultam forgót, kenyeret és könyvet,
ujtságot, verset - mikor mi volt könnyebb.
Nem dicső harcban, nem szelíd kötélben,
de ágyban végzem, néha ezt remélem.
Akárhogyan lesz, immár kész a lejtár.
Éltem - és ebbe más is belehalt már.

József Attila

LÁZADÓ KRISZTUS

„ - Ó Uramisten, ne légy Te a Jóság!
Ne légy más, mint az Igazságos Úr.
Több kalászt adj, de azért el ne vedd a
Rózsát.

Vagy ne maradj vén Kozmosz-palotádba,
Gyere ki, nézd meg - szolgád mit csinál?
Ronggyá nem mosná élet-subád ember
Átka.

S Neked könnyű vón a tövist letörni.
Tanulhatnál még tőlem is, Uram -
Én töröm s nem lesz vacsorám, csak -
föld: egy
Ölnyi.

A telked azért mégis tisztitom csak.
És már egy nagy sajtó gerinc vagyok -
Sokat görnyedtem, ne kívánd, hogy eztán
Rontsak.

Azért ameddig csak birom, csinálom,
Bár kezemen csalánmárt hólyag ül.
S ha vihar jönne, mint a korhadó fa,
Állom.

De add kölcsönbe legalább subádat:
Téged nem ér el átok és eső,
Szép úr-kastélyod van és nagyon gyors a
Lábad.

Ugysem fizetsz meg munkámért eléggé -
Testemnek ágyam is hideg, a Föld
S aranyzavad átváltozott rossz, kongó
Érccé.

S munkámban, Uram, érek annyit, mint
Te
Nagy passziódban; és a lelkem is
Részed lesz nemsokára s a legszebb fényt
Hintve:

A szemed lesz, hogy mindent láss meg
ittén.
Bizony mondom, még nincsen is szemed,
Most nem látsz. Lennél immár igazságos,
Isten!”

Fáradt baromként reszket lelke, teste,
Félmunkát végző társak röhögik
S feszül, mert tudja - reá korábban jön
Este.

Nagy, roskadt lelke igéket emel még
S kilógatja fakult, sápadt szivét,
Mint akasztott ember szederjes, szürke
Nyelvét.

József Attila

MEGFÁRADT EMBER

A földeken néhány komoly paraszt
hazafele indul hallgatag.
Egymás mellett fekszünk: a folyó meg én,
gyenge füvek alusznak a szívem alatt.

A folyó csöndes, nagy nyugalmat görget,
harmattá vált bennem a gond és teher;
se férfi, se gyerek, se magyar, se testvér,
csak megfáradt ember, aki itt hever.

A békességet szétosztja az este,
meleg kenyereből egy karaj vagyok,
pihen most az ég is, a nyugodt Marosra
s homlokomra kiülnek a csillagok.

József Attila

NEM EMEL FÖL

Nem emel föl már senki sem,
belenehezültem a sárba.
Fogadj fiadnak, Istenem,
hogy ne legyek kegyetlen árva.

Fogj össze, formáló alak,
s amire kényszerítnek engem,
hogy valljalak, tagadjalak,
segíts meg mindkét szükségemben.

Tudod, szivem mily kisgyerek -
ne viszonzod a tagadásom;
ne vakítsd meg a lelkemet,
néha engedd, hogy mennybe lásson.

Kinek mindegy volt már a kín,
hisz gondjaid magamra vettem,
az árnyékvilág árkaiban
most már te őrködj énefelettem.

Intsd meg mind, kiket szeretek,
hogy legyenek jobb szívvel hozzám.
Vizsgáld meg az én ügyemet,
mielőtt magam feláldoznám.

József Attila

PÜNKÖSD ELŐTT!

Szent, éhes lelkem, pünkösöd ünnepére,
Mint jóllakott tuzok, magadba hullva
Feledd, hogy büszke, forró szárnyadat
Cibálja, tépi vének irigy ujjá.

Hiszen tudod már mi a Végtelenség:
A Végtelenség az a magyar bánat
S hiába vergődsz haló hattyuként,
Szomorubb lélek búsul majd utánad.

Ha idejöttél, tündökölj s dalolj csak,
E végtelen vizen büszkébben uszál
S csudáljanak, hogy méltóbban repül
Zilált szárnyad az égi Sziriusznál.

Szent vagy s ha mégis lenyilaz az Éhség,
Mint vadludat rozsdás vessző találja,
Ne sírj, dalold el híres éneked,
Hogy nyögve várjanak újabb csodára!

József Attila

TALÁN ELTŰNÖK HIRTELEN...

Talán eltűnök hirtelen,
akár az erdőben a vadnyom.
Elpazaroltam mindenem,
amiről számot kéne adnom.

Már bimbós gyermek-testemet
szem-maró füstön szárítottam.
Bánat szedi szét eszemet,
ha megtudom, mire jutottam.

Korán vájta belém fogát
a vágy, mely idegenbe tévedt.
Most rezge megbánás fog át:
várhattam volna még tiz évet.

Dacból se fogtam föl soha
értelmét az anyai szónak.
Majd árva lettem, mostoha
s kiröhögtem az oktatómat.

Ifjúságom, e zöld vadont
szabadnak hittem és öröknek
és most könnyezve hallgatom,
a száraz ágak hogy zörögnek.

József Attila

TOVÁBB ÉN NEM BÍROM

Istenem, adj két megvakult szemet,
Imás ajkat, ki térden emleget,
Lelket, ki tudja, tenni bírsz csodát
S agyat, ki nálam sokkal ostobább.

Ó, rettentő Isten, nagy vagy, ha vagy,
Gyötrött testemmel bár pokolnak adj,
De másikat küldj - méltó-nagy kinom,
De, ó Uram, tovább én nem birom.

Küldj másikat, kinek meleg szavát
Bölcsőn susogják boldog, szép anyák,
Kiért a föld fáklyás öröme gyúl
S kinél hitványabb még a pénzes úr.

Ki nem gyűlölné pénzéhségüket,
Ki nem bánna, hogy minden szív süket,
Kit meg nem indit asszony és nyomor.
S mosolygó arca ne legyen komor.

Ó, válts föl, Isten, végre engemet
S a pénz miatt ájult nagy lelkemet,
Szédült időd forró lehelletét,
Hideg halálsohajtás fujja szét!

József Attila

TUDOD, HOGY NINCS BOCSÁNAT

Tudod, hogy nincs bocsánat,
hiába hát a bánat.
Légy, ami lennél: férfi.
A fű kinő utánad.

A bűn az nem lesz könnyebb,
hiába hull a könnyed.
Hogy bizonyosság vagy erre,
legalább azt köszönjed.

Ne vádolj, ne fogadkozz,
ne légy komisz magadhoz,
ne hódolj és ne hódíts,
ne csatlakozz a hadhoz.

Maradj fölöslegesnek,
a titkokat ne leسد meg.
S ezt az emberiséget,
hisz ember vagy, ne vesd meg.

Emlékezz, hogy hörögtél
s hiába könyörögtél.

Hamis tanúvá lettél
saját igaz pörödnél.

Atyát hivatál elesten,
embert, ha nincsen isten.
S romlott kölkökre leltél
pszichoanalízisben.

Hittél a könnyü szóknak,
fizetett pártfogóknak
s lásd, soha, soha senki
nem mondta, hogy te jó vagy.

Megcsaltak, úgy szerettek,
csaltál s így nem szerethetsz.
Most hát a töltött fegyvert
szorítsd üres szivedhez.

Vagy vess el minden elvet
s még remélj hű szerelmet,
hisz mint a kutya hinnél
abban, ki bízna benned.

József Attila

URAM!

Nagy bánatomnak égő csipkebokrán,
Ó én Uram, hogy megjelentél nékem,
Tán már nem is bús fájdalomam lobog,
Te tündökölsz e fonnyadt büszkeségen.

Átlátsz, tudom, a bűnök cifra gyolcsán,
Erény rongyán, bátorság mentebőréen,
Mégis mindent levetkezem, Uram,
S elődbe küldöm lelkem szűzi pőrén.

Dús életemnek ifju vára omlott
Mohos magánnyá szépült és ma benne
Csak csipkebokrok nőnek, ó pedig
Egy lánynak csókja mind liliom lenne.

Uram, ki küldtél büszke vár urának,
Engedd, már lelkem riadót ne fujjon.
Szelíd remeteként az öregek
Szűk szíve odvas odujába bujjon.